

Fremsat den 20. marts 2024 af justitsministeren (Peter Hummelgaard)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om tjenestemænd

(Ændring af rigsadvokatens ansættelsesvilkår)

§ 1

I lov om tjenestemænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 511 af 18. maj 2017, foretages følgende ændring:

1. Efter kapitel 6 a indsættes:

»Kapitel 6 b

Særbestemmelse om rigsadvokaten

§ 33 e. Rigsadvokaten ansættes som tjenestemand på årsmål for en periode på ti år uden mulighed for forlængelse eller genansættelse.

Stk. 2. §§ 33 a-33 c finder ikke anvendelse for stillingen som rigsadvokat.

Stk. 3. Har den pågældende ikke tidligere haft varig ansættelse som tjenestemand, fastsættes der i henhold til §§

45-47 et pensionsgivende skalatrin til brug for beregningen af pensionen.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på ansættelsesforhold indgået før lovens ikrafttræden. For sådanne ansættelsesforhold finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget har i lyset af de senere års debat om rigsadvokatens rolle til formål at gennemføre en ændring af ansættelsesvilkårene for kommende rigsadvokater, således at fremtidige rigsadvokater vil blive ansat for en tidsbegrænset periode på ti år uden mulighed for forlængelse eller genansættelse.

2. Ændring af rigsadvokatens ansættelsesvilkår

2.1. Gældende ret

Stillingen som rigsadvokat er klassificeret som en tjenestemandstilling. Stillingen var indtil 2018 en varig stilling, hvorefter den blev besat på åremål. Det betyder, at rigsadvokaten i dag er ansat på åremål med mulighed for forlængelse og genansættelse.

Det fremgår af tjenestemandslovens § 2, at ansættelse som tjenestemand sker som enten varig ansættelse, ansættelse på prøve med senere varig ansættelse for øje eller på åremål.

Tjenestemandslovens kapitel 6 a indeholder særbestemmelser om åremålsansættelse. Det fremgår således af § 33 a, stk. 1, at ansættelse som tjenestemand på åremål sker af personer, som enten 1) allerede er ansat som tjenestemand, 2) er ansat i stillinger, i hvilke ansættelse kan medregnes i pensionsalderen i medfør af tjenestemandspensionslovens § 4, stk. 1 eller 2, eller som 3) er fratrukket med ret til aktuel eller opsat pension fra stillinger som nævnt i nr. 1 eller 2. Af § 33 a, stk. 2, fremgår det, at ansættelse på åremål af andre end de i stk. 1 nævnte kan ske på tilsvarende vilkår som tjenestemænd. Bestemmelserne om kongelig udnævnelse og reglerne i lov om tjenestemandspension finder dog ikke anvendelse.

Af § 33 b fremgår det, at vedkommende minister bestemmer, hvilke stillinger der kan besættes på åremål, jf. dog § 34, stk. 1.

Det fremgår af tjenestemandslovens § 33 c, at åremålsansættelse sker for et tidsrum af 3-6 år. Åremålsansættelsen kan forlænges med indtil i alt 3 år. Genansættelse efter fornyet opslag kan ske højst to gange eller i øvrigt, hvis genansættelsen er begrundet i objektive forhold.

Af § 33 d, stk. 1, fremgår det, at placering af en varigt ansat tjenestemand, som efter en åremålsansættelses udløb eller ophør af anden årsag, der ikke kan tilregnes den pågældende, genindtræder i varig ansættelse, sker på vilkår, der fastsættes ved aftale i henhold til § 45. Af stk. 2, fremgår det, at ret til genindtræden i varig ansættelse ikke gælder for tjenestemænd i staten, der ansættes på åremål i folkekirken,

eller for tjenestemænd i folkekirken, der ansættes på åremål i staten.

Reglerne om pension til åremålsansatte findes i tjenestemandspensionslovens kapitel 4 a. Det fremgår således bl.a. af § 16 a, stk. 1, at pensionen til tjenestemænd på åremål, jf. § 33 a, stk. 1, i lov om tjenestemænd, fastsættes med udgangspunkt i den pågældendes pensionsmæssige placering under den seneste varige ansættelse inden pensioneringstidspunktet.

2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den nuværende rigsadvokat blev som den første i stillingen ansat på åremål på baggrund af et ønske om at sikre tilstrækkelig fornyelse og udvikling i anklagemyndigheden. Som leder af anklagemyndigheden skal rigsadvokaten både være en velkvalificeret jurist samt en topleder, der kan lede anklagemyndigheden med høj kvalitet. Rigsadvokaten indtager samtidig en særlig rolle i samfundet som anklagemyndighedens øverste chef, og i lyset af de senere års debat findes det hensigtsmæssigt at kommende rigsadvokater ansættes på åremål, hvor der ikke er mulighed for forlængelse eller genansættelse. Herved sikres der på den ene side den løbende udvikling og fornyelse, der findes nødvendig for en højtplaceret lederstilling, mens der på den anden side ikke kan stilles spørgsmål til, hvorvidt rigsadvokatens ageren kan begrundes med et ønske om forlængelse eller genansættelse.

Justitsministeriet finder efter en samlet afvejning, at ansættelsesperioden bør være ti år. Ved fastlæggelsen af ansættelsesperiodens længde er der taget hensyn til, at perioden vil give den enkelte rigsadvokat tilstrækkelig tid til at sætte sig ind i stillingen og sætte sit præg på den samt sikre den fornødne kontinuitet og konsolidering.

Endvidere er der taget hensyn til, at Europarådets rådgivende anklagerkomité (CCPE) i 2014 anbefalede, at et lands øverste anklager udnævnes enten for en tilstrækkelig lang periode eller uden tidsbegrænsning for at sikre stabiliteten af mandatet og gøre vedkommende uafhængig af politiske forandringer. I anbefalingen henvises til en rapport fra Venedigkommissionen fra 2010, hvor det bl.a. anføres, at den øverste anklager bør udnævnes varigt eller for en relativt lang periode uden mulighed for genudnævnelse.

Det foreslås derfor, at rigsadvokaten fremover ansættes som tjenestemand på åremål for en periode på ti år uden mulighed for forlængelse eller genansættelse. Det foreslås endvidere, at bestemmelserne i tjenestemandslovens §§ 33 a-33 c ikke skal finde anvendelse i forhold til rigsadvokaten. Den foreslåede ordning vil medføre, at kommende rigsadvokater vil blive ansat i en åremålsstilling af ti års varighed uden mulighed for forlængelse eller genansættelse. Efter udløbet

af den 10-årige periode skal der således ansættes en ny rigsadvokat.

Endvidere foreslås det, at der i tilfælde, hvor den pågældende ikke tidligere har haft varig ansættelse som tjenestemand, i henhold til §§ 45-47 skal fastsættes et pensionsgivende skalatrin til brug for beregningen af pensionen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige.

Principperne om digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke at være relevante for lovforslaget.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 16. januar 2024 til den 13. februar 2024 (29 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Samtlige byretter, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation (AC), Centralorganisationen af 2010 – CO10, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danske Advokater, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Direktoratet for Kriminalforsorgen, DJØF, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsforening, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forhandlingsfællesskabet, HK Stat, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunernes Landsforening (KL), Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Offentligt Ansattes Organisationer (OAO), Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut) og Transparency International Danmark.

Lovforslaget har i henhold til tjenestemandslovens § 48 været forhandlet med tjenestemændenes centralorganisationer.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af tjenstemandslovens § 2, at ansættelse som tjenestemand sker som enten varig ansættelse, ansættelse på prøve med senere varig ansættelse for øje eller på åremål. Tjenstemandslovens kapitel 6 a indeholder særbestemmelser om åremålsansættelse.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte et nyt kapitel 6 b med titlen *Særbestemmelse om rigsadvokaten*. Det foreslås endvidere at indsætte en ny § 33 e, hvorefter rigsadvokaten ansættes som tjenestemand på åremål for en periode på ti år uden mulighed for forlængelse eller genansættelse, jf. stk. 1. Herudover foreslås det i bestemmelsens *stk. 2*, at §§ 33 a-33 c ikke finder anvendelse for stillingen som rigsadvokat. Ifølge det foreslåede *stk. 3*, skal der, hvis den pågældende ikke tidligere har haft varig ansættelse som tjenestemand, i henhold til §§ 45-47 fastsættes et pensionsgivende skalatrin til brug for beregningen af pensionen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ansættelse af rigsadvokater efter lovens ikrafttræden, vil ske som en åremålsstilling af en varighed på ti år. Der vil ikke være mulighed for at forlænge ansættelsen, ligesom der heller ikke vil være mulighed for genansættelse af den pågældende. Efter

udløbet af den 10-årige periode skal der således ansættes en ny rigsadvokat.

Endvidere vil forslaget medføre, at særbestemmelserne om åremålsansættelse i tjenstemandslovens §§ 33 a-33 c, ikke vil finde anvendelse på rigsadvokatens ansættelsesforhold, da deres indhold bliver erstattet af den foreslåede særbestemmelse om rigsadvokaten.

Tjenstemandslovens § 33 d, som vedrører retten til at genindtræde i varig ansættelse efter åremålsansættelsens udløb, vil fortsat finde anvendelse på rigsadvokatens ansættelsesforhold.

Med forslaget ændres ikke på stillingens karakter af tjenstemandsstilling. Det vil sige, at kommende rigsadvokater fortsat vil blive ansat som tjenestemænd, og at ansættelsesforholdet således fortsat vil være omfattet af tjenstemandslovens regler om pligter, disciplinærfølgning og afsked m.v. Med forslaget tilsigtes der ikke ændringer af lønningsvilkårene for kommende rigsadvokater, og reglerne i cirkulære nr. 9358 af 19. april 2016 om åremålsansættelse samt aftale om løn og andre ansættelsesvilkår under åremålsansættelse i staten (åremålsaftalen) vil således finde anvendelse i relevant omfang. Det vil sige, at de gældende regler om bl.a. åremålsstillæg, fratrædelsesbeløb og tilbagegangsstilling således vil finde anvendelse på ansættelsesforholdet. Endvidere vil det, i tilfælde hvor den pågældende ikke i forvejen er tjenestemand, kunne aftales, at vedkommende har ret til varig ansættelse efter åremålets udløb.

Eftersom rigsadvokaten foreslås ansat som tjenestemand på

åremål, fastsættes pensionen til rigsadvokaten på samme måde som pensionen til andre tjenestemænd på åremål efter reglerne i tjenestemandspensionslovens kapitel 4 a. Det vil sige, at pensionen fastsættes med udgangspunkt i den pågældendes pensionsmæssige placering under den seneste varige ansættelse inden pensioneringstidspunktet. Efter det foreslåede stk. 3 skal der, i tilfælde hvor den pågældende ikke tidligere har haft varig ansættelse som tjenestemand, i henhold til §§ 45-47 fastsættes et pensionsgivende skalatrin til brug ved beregningen af pensionen. I tilfælde, hvor den, der skal ansættes som rigsadvokat, ikke i forvejen er ansat som tjenestemand, vil der således skulle aftales et pensionsgivende skalatrin til brug for beregningen af pensionen. Vedkommendes pension vil herefter blive fastsat ud fra dette skalatrin. Skalatrinet vil skulle fastsættes efter aftale med vedkommende centralorganisation.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i § 2, stk. 1, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2024.

Det vil sige, at rigsadvokater, hvis ansættelsesforhold indgås på denne dato eller senere, vil blive ansat som tjenestemænd

i en åremålsstilling af ti års varighed uden mulighed for forlængelse eller genansættelse.

Det foreslås endvidere i § 2, stk. 2, at loven ikke finder anvendelse på ansættelsesforhold indgået før lovens ikrafttræden. For sådanne ansættelsesforhold finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det vil sige, at loven ikke finder anvendelse på ansættelsesforhold, der er indgået før lovens ikrafttræden og således allerede består på dette tidspunkt. For dette ansættelsesforhold vil det i stedet være de vilkår, som er aftalt med den pågældende, der vil gælde.

Til § 3

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Det bemærkes, at tjenestemandsløven gælder direkte for Færøerne og Grønland, da hovedloven ikke indeholder en territorialbestemmelse. Eftersom lovforslaget vedrører en ændring af rigsadvokatens ansættelsesvilkår, og da rigsadvokaten er ansat i Danmark, vurderes det ikke relevant, at loven skal gælde for henholdsvis Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om tjenestemænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 511 af 18. maj 2017, foretages følgende ændring:

1. Efter kapitel 6 a indsættes:

»Kapitel 6 b

Særbestemmelse om rigsadvokaten

§ 33 e. Rigsadvokaten ansættes som tjenestemand på årsmål for en periode på ti år uden mulighed for forlængelse eller genansættelse.

Stk. 2. §§ 33 a-33 c finder ikke anvendelse for stillingen som rigsadvokat.

Stk. 3. Har den pågældende ikke tidligere haft varig ansættelse som tjenestemand, fastsættes der i henhold til §§ 45-47 et pensionsgivende skalatrin til brug for beregningen af pensionen.«